

bekjendt udføres Kongens Beslutning i hin Henseende formelt paa samme Maade som i andre Henseender, og det er altsaa meget forklarligt, at det ikke er gaaet op for Mange, at der her er en vis bestemt Forfjøl, der bør fastholdes. Paa dette Punkt tror jeg, mine Herrer, det vil være nyttigt, at vi i en saa vigtig Sag som denne, og da den, saa vidt jeg mindes, ikke tidligere har været ret skarpt draget frem for Thinget, døele nogle Dieblif. Det vil erindres, at den Tid, da Grundloven blev drøftet og vedtagen, var en meget bevæget Tid her i Landet. Vi havde i henved 200 Aar haft en enevældig Konge, men det var efterhaanden kommet til nogenlunde almindelig Erkjendelse og endelig ogsaa til Kongens egen Erkjendelse, at det ikke vilde være Landet tjenligt, at dette Forhold vedblev, og der fremkom da, som Enhver veed, der kender den Tids Historie og som kan erindre den, en temmelig stærk Bevægelse i Folket. Forskjellige Anstuelser gjorde sig gjældende, og ved Siden af en mere konservativ Anstuelse, som stræbte mere at blive staaende ved den foregaaende Tilstand i Statsforfatningen, gjorde der sig ogsaa en mere yderliggaaende Anstuelse gjældende, ifølge hvilken Folket gennem sine Repræsentanter skulde udøve en i særdeles høi Grad bestemmende Indflydelse paa Regjeringens Førelse. Disse Anstuelser kom til Orde baade i Folket og i den grundlovgivende Rigsdag, men man kom der til den Erkjendelse, at hverken den ene eller den anden af disse Anstuelser vilde være den heldige for Landet, hvorimod det Heldige vilde være, at der fandt en virkelig begrændset Deling af Magten Sted. Folket fik gennem sine Afsendinge en særdeles betydelig Indflydelse baade paa Lovgivningen og paa Bevillingerne ligesom ogsaa paa Regjeringens Førelse, men dog saaledes, at denne Indflydelse fandt sin bestemte Begrændsning derved, at der ogsaa blev givet Kongemagten en stærk Stilling i vor Forfatning. Paa dette sidste Punkt er det, jeg vil tillade mig at bede de Herrer at henvende deres Opmærksomhed. Det er nemlig i mine Dine en aldeles væsentlig Egenskab ved vor Grundlov, som fra Begyndelsen af har været erkjendt, og som stadig har været fremhævet, at Kongemagten Stilling her i Landet efter Grundlovens Givelse er vedbleven at være stærk. Jeg skal ikke trætte de Herrer med at udtaage alle de Træk af Grundloven, som vidne herom, men jeg skal kun tillade mig at fremhæve enkelte. Der er da for det Første den ubegrændsede Døpløsningsret, som er given Kongen og hans Regjering; der er ikke fastsat, hvilket bestemt Antal Gange en saadan Døpløsning kan finde Sted, men Retten er ubegrændset. Dernæst skal jeg tillade mig at fremhæve det Punkt, som her kommer i Betragtning, nemlig Kongens Ret til at udnævne og afskedige sine Ministre. Jeg tror, det maa erkjendes, at denne Ret har en særdeles stor Betydning, thi naar Kongen benytter denne

Ret, maa hans Stilling efter Sagens Natur blive en hel anden end ved saa godt som alle andre Regjeringshandling. I det der er givet Kongen Ret til at afskedige ikke alene de Ministre, som bede ham derom, men ogsaa de Ministre, som ikke bede ham derom, er det nemlig klart, at Ministeransvarligheden ikke kommer frem, eller i alt Fald kun meget sjældent kommer frem, netop naar der er Tale om Ministerstifte. Ved saadanne Leiligheder, hvor det kan være i Statens Interesse og tjene til dens Vel, at der bliver foretaget et Ministerstifte, er det altsaa Kongen, som selv maa tage Initiativet; det er aldeles uundgaaeligt og hører netop nødvendig med til den Stilling, som Grundloven giver ham. De Herrer ville ogsaa have set, at Hans Majestæt har gjort Brug af denne Ret; han har adskillige Gange afskediget sine Ministre, uden at der er kommet nogen Tilskyndelse dertil fra Rigsdagens Side. Det er Kongens Opgave at skjønne, naar det af Hensyn til Landets Vel i Almindelighed er rigtigt og nødvendigt at stifte Ministre, og han har gjort det. Vor nu regjerende Konge har i sit første Regjeringsaar gjort det endog to Gange, uagtet der ikke forelaa Noget om, at vedkommende Ministre vare i Uoverensstemmelse med Rigsdagen, men fordi det da fandtes at være stemmende med Statens Vel netop paa den Tid at foretage et saadant Skridt. Det maa altsaa, mine Herrer, siges netop at være en i høi Grad vigtig Ret for Kongemagten. Jeg kan ikke give det ærede Medlem, som først havde Ordet idag, det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) Ret, naar han sagde, at det er urigtigt at drage Kongen med i denne Forhandling, thi det er ikke Kongens Person, der drages ned i denne Forhandling; det er Kongemagten, Kongens Stilling i Staten, som vi drøfte. Denne maa vi drøfte, thi vi have sandelig ogsaa den Forpligtelse at varetage, at der ikke gjøres noget Indbreg i den Stilling, der ved Grundloven er givet Kongemagten. Stillingen er altsaa nu den, mine Herrer, at der hos en Del Medlemmer af denne Forsamling i Løbet af de senere Aar har udviklet sig et Ønske om, at det Forhold, hvori man er kommen til Ministeriet, maatte blive rettet derved, at Hans Majestæt stiftede Ministre. Dette Ønske fremtraadte første Gang, som det er bemærket idag, tydelig ved Adressen i dette Foraar; men, mine Herrer, det fremtraadte der ikke rent som et Ønske derom; det fremtraadte i Forbindelse med den Lørefatning, at Kongen ved sit Valg af Ministre maatte tage et særligt Hensyn til deres Uoverensstemmelse med Folkethinget. Dette var en Sætning, som jeg godt kan forstaa allerede maatte gjøre det meget vanskeligt for Hans Majestæt at imødekomme det Ønske, som dengang blev fremsat, eftersom denne Lørefatning aabenbart var af den Besskaffenhed, at Hans Majestæt, naar den fik hans Befal, derved maatte opgive noget af det, hvorom han netop — ikke